

Aleg. 163

Sprawozdanie

Komisji solnej o sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1898 o sprzedaży soli pod jego zarządem, o ile odnosi się do soli warzonki, jest bardzo zadawalniającem. Wydział krajowy nie tylko wyczerpał wyznaczony mu przez c. k. Rząd kontyngent roczny, który wynosi 4500 wagonów, czyli 45 milionów topek (kilogramów), ale nadto zakupił jeszcze dla swoich zastępców w salinach za gotówkę przeszło 400 wagonów soli. Śmiało można powiedzieć, iż w owych 60 powiatach, dla których przeznaczoną jest sól w topkach, krajowy zarząd sprzedaży soli w granicach przyznanego mu kontyngentu opanował już zwycięsko cały handel tym artykułem i utrzymuje go skutecznie w karbach ustanowionych przez siebie, możliwie najniższych cen maksymalnych. Stanowczo złamał już Wydział krajowy dawną dowolność w ustanawianiu cen soli topkowej przez prywatnych spekulantów, i znowy ich, dawniej tak łatwe i częste, które pod rozmaitymi pozorami podnosiły cenę soli w drobiazgowej sprzedaży w różnych porach roku w pewnych okolicach niemal do podwójnej wysokości ceny fiskalnej — stały się teraz niemożliwymi.

Główny więc cel, jaki miał Wysoki Sejm, obejmując w zarząd kraju sprzedaż soli, został w dziale sprzedaży soli topkowej w całej pełni osiągniętym, gdyż handel tym artykułem jest już uregulowany w sposób możliwie najkorzystniejszy dla ogółu ludności.

Co się zaś tyczy soli kamiennej, stwierdza sprawozdanie Wydziału krajowego, iż organizacja składów tego gatunku soli w 15 powiatach zachodnich w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 31. stycznia 1898 — „nie postąpiła wcale od roku zeszłego“. — Do tej chwili c. k. Ministerstwo kolejowe nie zdecydowało się do odstąpienia Wydziałowi krajowemu utworzonych na niektórych stacyach c. k. kolei państwowych w zachodniej Galicyi magazynów soli kamiennej, zaś rokowania z c. k. władzami skarbowymi o ułatwienia dla Wydziału krajowego we wprowadzeniu w zachodniej części kraju takiej samej organizacji sprzedaży soli, jaka istnieje w powiatach wschodnich dla soli topkowej, dotąd jeszcze nie doprowadziły do stanowczego rezultatu. Ostatnią enuncyacją c. k. Rządu w tej sprawie jest reskrypt c. k. Ministerstwa skarbu z d. 27. stycznia 1899 l. 6.557 ex 1898 r., który jednakowoż nie zawiera żadnego postanowienia przedmiotowego, lecz ogranicza się tylko do żądania pewnych wyjaśnień. Przyspieszenie układów w tej sprawie byłoby przeto wielce pożądanem.

Konsumpcja soli bydłowej wzmaga się powoli. W ubiegłym roku sprzedano jej 60 wagonów, gdy w r. 1897 zdołano sprzedać tylko około 40 wagonów; w roku 1896 w całej Galicyi sprzedano tylko 5 wagonów. — Wydział krajowy czyni uwagę, iż zastępstwa jego zajmują się sprzedażą soli bydłowej niechętnie, gdyż przy szczupłym odbycie, przynosi sprzedaż tego gatunku soli za małe zyski.

Dzięki gorliwemu zajęciu się sprawą Wydziału krajowego i energicznej akcji krajowej stacji chemiczno-rolniczej w Dublanach, rozpowszechnia się także w kraju

naszym używanie kainitu jako środka nawozowego. Zapotrzebowanie kainitu powiększyło się w r. 1898 w porównaniu z r. 1897 o 60%, a w porównaniu konsumcyi z r. 1897 z rokiem 1896 przeszło o 100%. To znaczy, iż w kilku latach ostatnich potroiło się. Krajowy zarząd sprzedaży soli, który zajmuje się także sprzedażą kainitu, i urządził składy tego pożytecznego środka nawozowego już w 40 miejscowościach, zapowiada na podstawie nabytego doświadczenia, iż w krótkim czasie wzmoże się popyt za kainitem nadzwyczajnie, a nawet zaczną zgłaszać się o kainit kałuski i sąsiednie kraje koronne.

W obec tego stanu rzeczy koniecznie wypadaloby produkcję kainitu w Kałuszu silnie rozwinąć. Spodziewać się należy, iż c. k. Rząd uznać zechce tę potrzebę i zarządzi odpowiednie rozszerzenie wydobywania kainitu w Kałuszu.

Nie można także przemilczeć, iż dotąd kolej dowozowa z saliny kałuskiej do tamtejszego dworca c. k. kolei państwowej wybudowaną nie jest, chociaż po trzeba tej linii dowozowej już od dawna stwierdzoną i uznaną została.

Oddanie całej sprzedaży kainitu Wydziałowi krajowemu umożliwiłoby takie jej urządzenie, ażeby rolnikom zapewniała wszelakie korzyści bez jakiegokolwiek ofiary ze strony c. k. skarbu.

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu, tak i w tym roku Komisya solna z przyjemnością stwierdza, iż obopólny stosunek pomiędzy krajowym zarządem sprzedaży soli a c. k. Rządem, w którego rękę spoczywa administracya monopolu solnego, jest stale jak najlepszy. W tej materii słuszną czyni uwagę Wydział krajowy w swem sprawozdaniu, iż c. k. Skarb widzieć musi we współdziałaniu Wydziału krajowego w sprzedaży soli, nietylki akcyę, dla ogółu ludności pożyteczną, a przeto zasługującą na przychylnę poparcie z jego strony, ale także i zysk własny. Wydział krajowy wykazuje bowiem, iż odkąd krajowy zarząd sprzedaży soli zniżył i ustalił ceny soli, konsumcyja jej wzmożła się w Galicyi prawie o 300 wagonów rocznie, co zwiększa dochód c. k. Skarbu z tego źródła niemal o ćwierć miliona zł. wal. austr. Fakt ten wskazuje, iż w salinach bezwarunkowo nie może i nie powinien być Wydział krajowy traktowany ze strony c. k. władz skarbowych ze stanowiska zasady wolnego handlu, jako partya, równa komukolwiek innemu, z kupującymi sól w salinach. Gdy bowiem handlarz zakupuje sól li dla swojego zysku prywatnego, Wydział krajowy zajmuje się tą sprawą w imię dobra publicznego, a nadto przez swoją rozległą i kosztowną organizacyę handlu solą, przysparza także i c. k. Skarbowi bezpośrednio dość znacznego zysku finansowego. To też sądzi Komisya solna, iż krajowy zarząd sprzedaży soli w swoim zakresie działania winien być traktowany ze strony c. k. władz skarbowych nie po prostu tylko jako „partya“ kupująca sól, ale jako organ publiczny, powołany do równorzędnego współdziałania z władzami rządowymi w sprawach, które dotyczą interesu sprzedaży soli.

Ceniąc przeto wysoko życzliwość i uprzejmość, okazywaną ze strony c. k. władz skarbowych krajowemu zarządowi sprzedaży soli, sejmowa Komisya solna uważa za swój obowiązek z całym naciskiem reklamować dla krajowego zarządu sprzedaży soli charakter organu publicznego, powołanego do współdziałania w tym zakresie z c. k. władzami skarbowymi. Komisya solna wyraża to zastrzeżenie najpierw z tego powodu, iż zdarzyło się w ubiegłym roku, iż znalazła się grupa handlarzy prywatnych, którzy idąc przez wszystkie instancje, sięgnęli aż do c. k. Trybunału administracyjnego — na szczęście bezskutecznie, z zażaleniem, że im krzywdą się dzieje, gdy w imię zasady „wolnego handlu“ nie są traktowani każdy z osobna przy zakupnie soli z Wydziałem krajowym, jak równy z równym! Powtóre, zasły jeszcze i inne okoliczności, które wskazują, jak dalece dla dobra ludności byłoby pożądaną rzeczą, ażeby c. k. Rząd w sprawach, dotyczących sprzedaży soli w naszym kraju, działać zechciał w ścisłym porozumieniu z krajowym zarządem sprzedaży soli, względnie z Wydziałem krajowym. Oto n. p. opowiada Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu, jak c. k. władze skarbowe dały się nakłonić za pomocą podsuniętych im przez prywatną spekulacyę mylnych informacji, do podniesienia produkcyi soli w Kaczyce na Bukowinie, co umożliwiło prywatnym handlarzom z sąsiednich okolic Galicyi tam zaopatrywać się w zapasy soli, nie podlegającej kontroli galicyjskiego krajowego zarządu sprzedaży soli. Następstwem tego było odpowiednie zmniejszenie popytu za solą z Kosowa i konieczność dla krajowego zarządu sprzedaży soli poniesienia znacznych ofiar pieniężnych dla zwalczania konkurencyi swoich składów na Pokuciu z niekontrolowaną solą z Kaczyki — przywożoną do Galicyi.

Drugi wypadek jest następujący:

Oto doszło do wiadomości Wydziału krajowego, iż c. k. Rząd powziął plan urządzania w niektórych miejscowościach na stacyach kolejowych magazynów soli warzonki, gdzie ta sól byłaby sprzedawaną po cenach takich samych, jak w salinach, t. j. po 9 zł. za centnar metryczny. Znaczy to, iż c. k. Skarb sam pokrywałby koszta transportu soli z żup, do owych składów kolejowych — w tym celu mianowicie, ażeby umożliwić niższą cenę soli w drobiazgowej sprzedaży dla ludności powiatów, bardziej oddalonych od salin — i wpłynąć wogóle na ujednostajnienie cen soli w całym kraju. Wyrażając pełne uznanie dla dobrych zamiarów c. k. Rządu, Komisya solna musi atoli zaznaczyć, że jeżeli c. k. Rząd zechce przy jego przeprowadzeniu działać bez porozumienia ścisłego z Wydziałem krajowym, to i sam nie zdoła osiągnąć zamierzonego celu, i krajową organizację sprzedaży soli narazić może na poważne klęski ze szkodą ludności.

Mianowicie chodzi o to, ażeby c. k. Rząd nie tworzył osobnych magazynów sprzedaży soli, obok istniejących już wszędzie, gdzie to jest potrzebnem, składów soli Wydziału krajowego. Wydział krajowy utrzymuje w nich bowiem zawsze taką ilość soli, jaka do zupełnego zaspokojenia konsumcyi w danej okolicy jest potrzebną. Drugi więc magazyn — rządowy, w tej samej miejscowości byłby zbytecznym — zbytecznymi byłyby wydatki c. k. Skarbu na koszta magazynowania soli, zbytecznem obciążanie organów c. k. kolei państwowych przeciążonych pracą i odpowiedzialnością, nową — obcą im agendą handlową, gdy istnienie ich ułatwiałoby tylko prywatnym handlarzom manipulacye, zmierzające do szkodzenia organizacyi Wydziału krajowego, i utrudnienie mu kontroli nad sprzedażą. O ile zaś chodzi c. k. Rządowi o ulgę dla ludności w cenie soli przez pokrywanie kosztów przewozu soli z żup w oddalonych powiaty, mógłby być ten cel osiągnięty po prostu przez rachunkowe przeprowadzenie bonifikacyi krajowego zarządu sprzedaży soli za poniesione koszta przewozu — bez tworzenia osobnych magazynów. Z tych samych zresztą powodów, dla których c. k. Rząd uznał za stosowne zwinąć c. k. urzędy sprzedaży soli, jakie dawniej istniały na żupach, byłoby zbytecznem tworzenie nowych rządowych magazynów sprzedaży soli i po za salinami — skoro istnieją składy Wydziału krajowego.

W ogólności musi Komisya dać wyraz przekonaniu, iż gdy zorganizowany przez Wydział krajowy zarząd sprzedaży soli w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem złożył już faktyczne dowody, że zadaniu swojemu zdoła sprostać w całej pełni, gdy rachunki wykazują, że organizacya ta jest dla ogółu konsumentów soli w kraju, jak niemniej także dla c. k. Skarbu korzystną i pożyteczną — czas byłby, obopólny stosunek w tej sprawie specjalnej pomiędzy Wydziałem krajowym a c. k. władzami skarbowemi oprzeć na podstawach więcej stałych, niż daje wypowiedzialny każdego czasu układ z r. 1893. Byłoby to w interesie dobra publicznego tudzież c. k. Skarbu umowę względem współdziałania Wydziału krajowego w sprzedaży soli zawrzeć na dłuższy okres czasu, odjąć jej cechę tymczasowości. W tym kierunku proponuje też Komisya solna Wysokiemu Sejmowi wniosek do uchwały

Łączy się z tem także potrzeba ustalenia bytu materyalnego i odpowiedniej regulacyi płac personalu, zatrudnionego w krajowej organizacyi sprzedaży soli. Zarząd ten obejmuje już teraz 280 składów i 3500 kontrolowanych zastępstw do sprzedaży — i agendy jego rozszerzają się z każdym rokiem bardzo szybko na coraz nowe pola działania — jak sól kamienna, sól bydłęca, kainit. Leży to więc w interesie zdrowego rozwoju sprawy, ażeby ludzi porządnych i wypróbowanych, związać stale z tą służbą, dodać im bodźca do poświęcenia się jej z tym spokojem i zamiłowaniem, jakie mieć można tylko dla pracy, która stale ubezpiecza egzystencyę materyalną pracownika i jego rodziny. Uwzględnienie tej potrzeby jest teraz o tyle ułatwionem, że interes solny jest teraz w stanie własnymi dochodami pokryć wyższą kosztów administracyi swej, bez obciążania skarbu krajowego.

Wydział krajowy sam zresztą stwierdza, iż „sprawie organizacyi filij i kontroli składów należałoby obecnie więcej poświęcić starania“. Podzielając to przekonanie, Komisya solna idzie mu na rękę, proponując Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia stanowcze polecenie w tym kierunku.

Zmiana formy topki ze stożkowej w kostkową i zaprowadzenie pakowania jej w papier dla ochrony pełnej wagi i czystości, znajduje się w stadium rokowań z c. k. Rządem, który atoli nie powziął jeszcze stanowczej w tej sprawie decyzji. Oznaczenie topek galicyjskiej produkcji starodawną cechą „półtrzecia krzyża“ zastrzegł Wydział krajowy i dla tej nowej formy topek, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 31. stycznia 1898 i c. k. Rząd nie okazał się temu żądaniu nieprzychylnym.

Słabą stroną krajowej organizacyi sprzedaży soli są jeszcze ciągle filie po wsiach, z powodu trudności wykonywania nad nimi systematycznej kontroli. Komisya solna ponownie wyraża przekonanie, iż do kontroli nad filiami sprzedaży soli po wsiach i miasteczkach najlepiej nadają się organa miejscowe, t. j. Wydziały powiatowe. Lecz krajowy zarząd sprzedaży soli porucił kontrolę nad składami soli Wydziałom powiatowym dopiero w 11. powiatach. Zdaniem Komisyi, postęp w tym względzie jest za powolny.

Pod względem rachunkowym rok ubiegły 1898 zaznacza się tem, iż krajowy zarząd sprzedaży soli umorzył w tym roku resztę sumy niedoborów kasowych, jakie pozostały z początkowych niepowodzeń. Odkryto w tym roku nowy brak kasowy w sumie netto 10.000 zł. w kasie solnej. Ale i ta strata jest już wyrównaną, tak, iż obecnie interes sprzedaży soli pod zarządem kraju jest w całej pełni acti w, gdyż wszelkie niedobory znikły.

Bilans krajowego fuduszu solnego, sporządzony w saldach poszczególnych kont według zamknięć z dnia 31. grudnia 1898 przedstawia się w cyfrach następujących:

Stan czynny.

Gotówka w głównej kasie solnej	16.967	zł.	49½	ct.
„ w kasach po salinach	21.342	„	07	„
Papiery wartościowe imiennej wartości 3,400.000 koron	1,655.297	„	—	„
4% ₀ asygnaty kasowe Banku krajowego	70.000	„	—	„
Na rachunku bieżącym: w Banku krajowym	203.735	„	50	„
„ w c. k. pocztowej Kasie oszczędności	57.750	„	80	„
Różni: za sól warzonkę	61.421	„	85	„
„ „ kamienną	1.024	„	01	„
„ „ bydlęcą	4.051	„	47	„
„ kainit	1.300	„	05	„
Odsetki czynne	7.061	„	57	„
Zapasy po magazynach	3.056	„	29	„
Rachunek c. k. Namiestnictwa	483	„	01	„
C. k. Skarb: zwrot za nadpłaconą sól	44.370	„	—	„
Zaliczki udzielone	6.597	„	98	„
Inwentarz: sprzęty, tablice, wozy i t. p.	5.652	„	99	„
Depozyta (kaucye)	99.137	„	87	„
Wierzytelności wątpliwe	12.000	„	—	„
	2,271.354	zł.	45½	ct.

Stan bierny.

Weksle za sól warzonkę	2,160.000	zł.	—	ct.
Obce pieniądze: nadpłaty, pożyczki wiszące i t. p.	1.760	„	82	„
Kaucye	99.137	„	87	„
Zysk z obrotu solą	10.455	„	76	„
	2,271.354	zł.	45½	ct.

Rachunek zysków i strat za rok 1898.

Winien:

Za odpisanie	41.739	zł.	80	ct.
" koszty spedycji	109.317	"	36	"
" " magazynowania soli	90	"	78	"
" " wyniesienia soli z c. k. magazynów rządowych	8.900	"	08 $\frac{1}{2}$	"
" " stemple	2.721	"	—	"
" płace	30.346	"	98	"
" remuneracje i zapomogi	5.582	"	82	"
" koszty podróży	5.015	"	20	"
" frachty kolejowe	3.187	"	02	"
" porto i telegramy	1.399	"	56	"
" potrzeby kancelaryjne	1.370	"	19	"
" rozmaite wydatki	2.811	"	70	"
" opał i oświetlenie	95	"	60	"
" najem magazynów	997	"	28	"
" bonifikację	786	"	17	"
" opusty na cenie soli	61	"	90	"
" podatek giełdowy od zakupionych papierów	80	"	20	"
" prowizję zapłaconą	1.500	"	—	"
Zysk z obrotu solą w r. 1898	10.455	"	76 $\frac{1}{2}$	"
	226.459	zł.	41	ct.

Ma:

Ze soli warzonki	158.411	zł.	99	ct.
" " bydłowej	885	"	88	"
" " kamiennej	213	"	02	"
Z kainitu	1.459	"	45	"
" kar pieniężnych	317	"	29	"
" odsetek od kredytu i rachunków bieżących	7.740	"	14	"
" kuponów	57.431	"	64	"
	226 459	zł.	41	ct.

Kończąc swoje sprawozdanie, Komisya solna nie może ominąć sposobności, ażeby nie przypomnieć niezliczone razy ponawianego we wnioskach poselskich w Sejmie i w Radzie państwa żądania, iżby ceny fiskalne soli były niższe. Dochód bowiem, jaki płynie dla c. k. Skarbu z monopolu solnego ma cechę niesprawiedliwego opodatkowania „pogłównego“ konsumcyi artykułu, jednakowo niezbędnego dla każdego człowieka — zarówno bogatego jak i ubogiego. Sól jest może nawet ubogiemu więcej potrzebną, i konsumuje on jej więcej, a przez to i większy opłaca podatek c. k. Skarbowi w cenie fiskalnej, niż bogaty, gdyż dla ubogiego stanowi sól niemal jedyną przyprawę jego strawy. Nadto monopoliczna cena soli przewyższa wielokrotnie stosunek podatku konsumcyjnego do wartości produkcyjnej któregośkolwiek bądź artykułu spożywczego, obłożonego akcyzą. Jeżeli bowiem cena produkcji, np. soli warzonki, wynosi mało co więcej jak 1 zł. od centnara metrycznego, gdy sprzedażna cena centnara ustanowioną jest w wysokości 9 zł. netto na żupie, to płaci konsument w każdym guldenie, który wyda na sól w ciągu roku, około 87 centów podatku! Ani cukier, ani tytoń, ani napoje wyskokowe, których konsumcyja nie jest przecież fizyologiczną koniecznością, ale zależy od indywidualnego upodobania konsumenta, nie są obłożone tak wysokimi fiskalnemi dopłatami do ceny produkcji, niż sól. Dlatego też domaganie się najszerzych warstw ludności, ażeby cena sprzedażna soli była w Austrii niższą, nigdy nie zejdzie z porządku dziennego, dokąd w słusznej mierze uwzględnionem nie zostanie. Komisya solna świadomą jest trudności finansowych i politycznych, jakie stoją na przeszkodzie każdemu naruszeniu dochodów c. k. Skarbu z monopolu solnego. Pomimo to przedstawia Komisya Wysokiemu Sejmowi wniosek do rezolucyi, upominający się o niższenie ceny soli, aby uchwała Jego poparała podjęte w tym kierunku usiłowania reprezentacyi kraju naszego w Radzie państwa.

O wiele łatwiejszem, zdaniem Komisji, niż obniżenie cen soli do potraw, powinno być obniżenie cen soli bydłowej — a to z tego powodu, iż potaniecie soli bydłowej niewątpliwie zwiększyłoby jej konsumpcję, tak, iż zwiększona ilość sprzedawanej soli tego gatunku, wynagrodziłaby c. k. Skarbowi ubytek w dochodzie, spowodowany obniżeniem ceny. Najlepszym tego dowodem są przytoczone w niniejszym sprawozdaniu cyfry, wykazujące ogromny wzrost konsumpcji soli bydłowej, odkąd sprzedaż jej została uwolniona od dawnych szykan biurokratycznych. Jeżeli jednak konsumpcja soli bydłowej w Galicyi doszła obecnie do 60 wagonów rocznie, to gdyby cena była niższą, zapotrzebowanie tego artykułu mogłoby wzrosnąć nawet dziesięciokrotnie.

Na podstawie powyższych uwag Komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem w r. 1898 przyjmuje się do wiadomości.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z c. k. Rządem o taką zmianę warunków sprzedaży soli pod zarządem kraju, ażeby czas trwania tego układu został na dłuższy szereg lat ustalonym, z odpowiednim także przedłużeniem terminu wypowiedzenia umowy dla stron obu.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę reorganizację krajowego biura solnego i jego służby pomocniczej, stosownie do obecnego rozwoju tego przedsiębiorstwa krajowego w kierunku poprawy ustalenia materialnego bytu funkcyjaryuszów — i odpowiednie wnioski w tej mierze aby przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przyspieszył wciąganie Wydziałów powiatowych do współdziałania w kontroli nad drobiazgową sprzedażą soli w składach filialnych.

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby przyspieszył decyzję swoją względem oddania Wydziałowi krajowemu istniejących w zachodnich powiatach kraju kolejowych składów soli kamiennej, i w ogóle ażeby przyspieszył sfinalizowanie warunków urządzenia sprzedaży soli kamiennej w zachodniej części kraju pod zarządem kraju w taki sam sposób, jak jest urządzoną sprzedaż warzonki w 60 powiatach wschodnich — i to z zastrzeżeniem ważności umowy na dłuższy peryod czasu, tudzież z oznaczeniem dłuższego terminu wzajemnego prawa wypowiedzenia jej;

2. ażeby nie urządził projektowanych rządowych składów soli na stacjach c. k. kolei państwowych i w ogóle, ażeby co do urządzeń, dotyczących sprzedaży soli w salinach, albo po za salinami w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim, działać zechciał w ścisłym porozumieniu z Wydziałem krajowym;

3. co do zmiany formy topek ze stożkowej w kostkową i opakowania dla nich, Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd, iżby wykonanie tego żądania przyspieszył;

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby rozszerzył eksploatację kałuskich kopalń kaimitu i przyspieszył budowę kolei dowozowej z tamtejszych salin do stacji c. k. kolei państwowej, a całą sprzedaż wyprodukowanego kaimitu ażeby poruczył Wydziałowi krajowemu;

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożył rokowania z królewskim rządem węgierskim o niższenie fiskalnych cen soli — przedewszystkiem zaś cen soli dla bydła.

We Lwowie, dnia 2. Marca 1899.

Przewodniczący:
Ks. Mandyczewski.

Sprawozdawca:
T. Merunowicz.